

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

64. An sepelientes mortuum in Duello sint excommunicati? Et an sit necessaria sententia iudicis declaratoria, ne supradictus in Ecclesia sepeliatur? Et in §. ultimo huius Resolutionis, aliqui alij ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Sup. hoc ibi-
dem in fine
dicti §. Dico
quarto.

inveniunt in loco duelli, aut in illum incurunt
suum ite: agentes, inò & qui illius conficiunt tendit in
eum locum sola gratia videndi quæ illic geruntur,
illa enim curiositas non damnatur in Concilio, quia
ij spectatores comparatione duelli sunt per accidens,
neque enim propter illos promovetur duellum, sed
forè impeditur multitudine spectatorum. Damnan-
tur igitur à Concilio spectatores curiosi, qui ex
condicto se offerunt certaminis spectatores & testes,
hi enim duellum promouent tacita illius consensio-
ne; duellatores enim multum concitantur ad agen-
dum de duello spe victoriæ coram illis, quibus cor-
am nascitur iurgium, & causa duelli. Vult igitur
Concilium his testibus terrorem injicere, ne conui-
veant in duello, sed ut illud impediatur, quod patet
ex usu communi, nullus enim Confessarius diligen-
tiam adhibet, aut curat quid hac in re acciderit pœ-
nitenti. Hæc omnia Hurtado de Mendosa loco citato,
& 192. licet contrarium videatur docere Filiucius
tom. 2. tract. 29. cap. 8. num. 177. Bonacina de censuris,
disp. 2. q. 6. punct. 1. num. 30. Floronus de duello cap. 13.
n. 2. & Peregrinus etiam de duello, in expositione Bullæ,
num. 29. ubi verba ex condicto interpretantur, qui
non casu, sed dedita opera duellum spectant. Vide
Reginaldum tom. 2. lib. 22. cap. 7. n. 77. Coninch di-
sp. 32. n. 29. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 2. cap. 39.
n. 31. Cœlestinum in compend. Theolog. moral. tract. 3.
cap. 10. num. 5. Ex dictis à fortiori apparet reproban-
dam esse opinionem illam, quam docet Peregrinus
9. 37. nempe eum, qui ad locum duelli causa fuscipi-
endi accessit, afficit excommunicatione, etiam si
duellum, vel actus ad pugnam proximus secutus non
sit. Vide Bonacinam ubi supra.

Sup. hoc ibi-
dem.

RESOL. LXIII.

An si quis commodat arma amico volenti duellare, in-
cidat in excommunicationem? Ex part. 5. tract. 14.
& Misc. 2. Refol. 101.

§. 1. **S**olidè, ut semper solet, ad hoc dubium respon-
det Murt. de Mend. in 2. 2. disp. 170. sect. 3. §. 185.
ubi sic asserit: Meus amicus est pugnaturus armis
bonitate inferioribus meis, aut equo minus forti, aut
pernici meo; ego verò do illi meum equum & arma,
an ne tenebor ob hoc lege Gregoriana? Respondeo
non esse dubium me non teneri, si amicus suscipiat
justè certamen illud, quem tunc possum ego ut inno-
centem juvare, comparatione cuius illa monoma-
chia non est duellum, sed iusta defensio. Secundo
certum est me ea lege teneri, si illarum rerum dona-
tio duellum promoveat, quia tunc est armorum sub-
ministratio, quando est causa duelli. Pontifex autem
directè interdicat omnes causas duelli. Igitur si meus
amicus creditur prudenter aut speratur destitutus à
pugna, nisi à me illis armis muniatur, teneor ea lege,
ut armorum subministrator. Si verò amicus non est
destitutus à pugna, quævis illis armis non muniatur,
teneor eadem lege, si ea arma sint contra pactum
duellatorum, e. g. si inter illos pactum sit cum solis
ensibus, & pugionibus sine aliis armis offensivis, aut
defensivis, vel cum solis ensibus, & palliis, non pos-
sum ego amico ministrare clypeum, aut pistoletum,
quia est nova iniustitia in illa armorum inæqualita-
te, quæ proculdubio ea lege continetur, omnis enim
iniqua armorum subministratio illis legibus compre-
henditur. Si verò arma non constituent inæqualita-
tem, quia pacta sunt in eadem specie, intra illam verò
sunt mea meliora, quam quæ habet amicus, v. g. me-
lior ensis, acutior pugio, fortior clypeus, tunc non
teneor ea lege. Probatur, quia ea lege non continentur

nisi qui peccant in armis subministrandis, omnes
enim actiones à Pontifice recensitæ, sunt prohibite
jure naturali; sed in eo casu ego non pecco, ergo
neque ea lege præstringor. Probo minorem, quia
ea actio non est intrinsecè mala, earum enim re-
rum donatio non est ex se vitiosa, quo differt à con-
silio, quod est intrinsecè malum, & itque peccatum,
licet non fortiaur effectum. Neque item illa do-
natio est mala hic & nunc; non enim est scandala-
rum, quia ego non sum causa ruinæ amici, ille enim
ruit independentè à me: mutare autem illi instra-
menta ego possum, cum suppetit honesta causa,
ille enim qui certus est solvere jejunium cibo no-
xio, possum ego præbere, cibum innoxium; ita
amico pugnaturus cum majori vitæ discrimine pro-
pter arma periculosa, possum ego præbere arma se-
curiora, ut discrimen vitæ sit minus. Neque item
illa arma sunt causa, ut duellatur, sed ut minori
cum periculo duelleret amicus, ut non sint causa cibi
innoxij, ut amicus solvat jejunium, sed ut solvat
sine corporis noxa. Inò si ego viderem hominem
malè armatum laxis armorum ligulis, teneret ex
charitate ligulas stringere. Inò si ejus inimicus in-
cederet loriceatus, alius autem inermis, certus tamen
se illi periculo exponere teneor ego ex charitate
illum loricare si possum, ut sic eum reddam immu-
nem à discrimine imminente ob armorum inæquali-
tatem. Pontifex autem excommunicans submini-
strantes arma, loquitur de subministratore in iusta, &
quæ aliquo modo est causa, ut veniatur ad duellum,
non verò de subministratore licita, & quæ nullo
modo est causa, ut veniatur ad arma. Ita Hurtados
loco citato. Sed circa præsentem questionem vide
etiam Floronus tractat. de duello, cap. 11. n. 4. & 5. &
Peregrinum etiam de duello, quest. 25. n. 1.

RESOL. LXIV.

An sepelientes mortuum in duello sint excommunicati?
Et an sit necessaria sententia judicis declaratoria, ne
supradictus mortuum in duello in Ecclesia sepe-
liatur?

Et in §. ultimo hujus Resolutionis aliqui ejus casus oc-
planantur pro duello, sed jam omnes in hoc novo ordi-
ne supra in Resolutionibus proximè præteritis sunt dis-
cussi & apposti.

Et tandem queritur, an famuli tantum scribentes cha-
ritas provocantes ad duellum, & non deferentes ea in-
currant in excommunicationem? Ex part. 7. tract. 11.
& Misc. 2. Refol. 44.

§. 1. **A**D hoc dubium ita responder Baumius in
Theol. Mor. disp. 3. tract. 2. quest. 39. ubi
sic ait: Dico secundo, qui precibus aut sepultura
monomachos impetunt, nusquam locorum excom-
municatos esse.

2. Causa est, quod Ecclesiastica vincula, nullum
stringant, ob sui cum præciso consortium, nisi de
nomine, publicæque omnium aut majoris civium
conscientia sit talis, ut ex decreto PP. in Constan-
tensi Concil. Doctores colligunt, quibus hoc statu-
re visum ad communem salutem, in extraneis, ad rei-
tanda; nemo ut deinceps teneatur alicui ratione
alienius sententiæ, vel censuræ, vitare in Sacramen-
torum receptione, vel administratione, vel aliis re-
bus externis, nisi hæc in eum specialiter sit publi-
cata aut denunciata, vel nisi pro sacrilega manu
in Clericum in iectione, eum sententiam latam à Ca-
none, ad eod notoriè confiterit incurrisse, ut nulla pos-
sit tergiversatione celari. At nec è superiori loco, un-
quam dicta est excommunicationis sententia in mo-
nomachum

homachum, nec eundem invisum esse Ecclesie, Deo, & hominibus constitit, vilo superioris decreto, cu jus exemplar, e templi valvis, aut fori publici columnis, pendens, populo notum fuerit, ergo quæ per preces, aut sepulturam, intercedit cum eo communicatio, excommunicationi ac censura non coheret.

3. Adde amplius, nullibi ne quidem iis in locis, vbi sunt Pontificum promulgata diplomata, videri verum in conflictu singulari mortuum mandare terræ, antequam id iudicis mandata veretur, quia ut est in q. proxime præced. dictum, poenæ quæ jure acquisito hominem exuunt, incurri non solent ante sententiam iudicis, declaratoriam criminis ob quod subiti debent Sanchez, tom. 1. in Decal. lib. 2. c. 39. & 7. de matr. disp. 13. Filiuc. rr. 2. c. 9. n. 178. at fidelibus, hoc ipso quod eos Christus Dominus per baptismum in familiam accepit suam, jus ad sepulturam Ecclesiasticam competit, quo privari sine culpa aliqua sua, non patitur æquitas, dum ergo è tribunali iudex non loquitur æquitas, dum ab occiso poenæ non repetit, in tumultum illum majorem inferri, conscientie salvo incolunturque jure nihil vetat. Et tandem quibuscum dum viverent agere catholico licuit, licet & cum mortuis, sed cum tolerato ab Ecclesia congredi licet. Ergo.

4. Sed doctrinam Bauny ita absolute prolatam aliqui non admittunt, nempe esse necessariam sententiam iudicis declaratoriam, ne mortuus in Ecclesia sepeliatur; & ideo asserunt cum Peregrino, tract. de Duella, q. 7. n. 3. Quod si notorium esset, mortuum in conflictu deliquisse contra præsentem Constitutionem Clem. VIII. nullo pacto deberet sepeliri in loco sacro: quia jam incidit ipso facto in poenam: nec exigitur actus iudicis ut executioni mandetur: & sic est usus Ecclesie.

5. Si verò non esset notorium deliquisse, dato quod per sufficientes testes probari posset, & dato quod factum esset publicum, non debet Parochus publice denegare mortuo Ecclesiasticam sepulturam, cum non sit notorium deliquisse contra præsentem extravagantem nec decessisse in notorio peccato mortali.

6. Nec debet sepelire eum, sed rem totam deferre ad superiorem Ecclesiasticum, nempe Episcopum, vel ejus Vicarium, qui summariè capta informatione sententiam ferat.

7. Verum sententiam Bauny videtur docere Castus Palus, tom. 1. rr. 6. disp. 5. punct. 7. vbi postquam, n. 17. enumerasset poenæ inflictas morientibus in Duello, & inter illas privationem Ecclesiasticæ sepulturæ; tandem ex Sanchez, num. 21. sic ait: Adverte reliquas poenæ præter excommunicationem, suspensionem, & interdictum relatas in supradicto decreto Trident. & Bullis Pontificum indigere sententia iudicis saltem declaratoria criminis, ut incurrantur. Quod de infamia, proscriptio bonorum, amissioneque loci, in quo duellum committitur, est certum, cum privent jure acquisito. Et idem est ob eandem rationem de inhabilitate ad beneficia obtenta. At de inhabilitate ad beneficia, & officia obtinenda probabile reputat cum Mol. & Navarr. similiter indigere sententia iudicis, quia non est usu receptum abique illa incurri.

8. Notandum est tamen hic obiter Trullenchum, in Decal. tom. 2. lib. 5. c. 2. dub. 13. n. 22. me citato aliquos casus enumerare in quibus in materia Duelli excommunicatio non incurritur, itaque sic asserit. Addit Diana se consultum respondisse, non incidisse in excommunicationem, quandam qui offensus à N. illum provocavit ad Duellum certo loco, & tempore, &c. non tamen habebat animum pugnandi, & certo sciebat pugnam non esse sequuturam, quia amici erant illam impedituri, sed hoc tantum faciebat, ad satisfaciendum honori læso, asseritque ita docere Fil-

liucium, tom. 1. rr. 15. c. 5. n. 115. in casu strictiori, nempe etiam si venirent in locum designatum, sed amici utriusque istos conventos recipere in se, dummodo prius duellantes, de hoc securi essent, & animum pugnandi non haberent. Idem Diana part. 2. rr. 6. miscel. resol. 1. cum Naldo asserit non incurtere in excommunicationem, provocantem aliquem, non animo pugnandi, sed honorem defendendi; nec qui ad inimicum accedit arguendo illum mendacij, si sustinere voluerit, quod sibi relatum fuit, etiam si hoc dicendo, manum ensi apponat. Item qui ex occulto spectat duellum; nec qui accessit ad locum animo aspiciendi, si duellum non fuit sequutum, nec qui legit scripta, aut habet ratum duellum suo nomine factum, nec qui consulit duellum, si fecit quod potuit, ad revocandum consilium etiam si non revocaverit. Nec qui narrat aliquod factum prævidens aliquos inde arrepturos occasionem provocandi se ad duellum. Nec famulus literas scribens, vel deferens, si alias ei immineret periculum mortis, vel alterius gravis nocimenti. Quæ omnia probabiliter admitti possunt præter ultimum, quia videtur intrinsecè malum. Huicq; Trullench; non desinam tamen adnotare hunc ultimum casum à Trullench reprobaturum approbare Celestinum, in Campen. Theol. Moral. rr. 3. c. 10. in fine, vbi tenet famulos tantum scribentes chartas provocantes ad duellum, & non deferentes eas, non incurtere excommunicationem, si id faciunt gravi metu mortis, aut alterius notabilis detrimenti periculo percussis, qui verò prædictas chartas deferunt sponte, sunt inexcusabiles, ideoque innotantur excommunicatione.

RESOL. LXV.

An, si in ipso conflictu duelli sit aliquis vulneratus, & in eodem die, vel alio postea moriatur, privari debeat Ecclesiastica sepultura tanquam mortuus in excommunicatione duelli? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. 2. Resol. 52. alijs 54.

§. 1. Affirmativam sententiam docet noster P. Peregrinus, in suo tr. de duello q. 7. n. 4. quia in eodem conflictu dicitur mori, qui ex vulnere habito in conflictu moritur, sicut Ecclesia dicitur sanguine polluta, si quis in Ecclesia est vulneratus; licet sanguinem non effundat in Ecclesia, sed extra illam.

2. At huic doctrinæ non assentior, & discedo ab opinione viri doctissimi, & amicissimi, qui poenam Concilij Tridentini, ultra rigorem literæ extendit. Et ita nostram sententiam docet Sancius, in selectis, disp. 36. n. 9. qui respondet ad argumentum Peregrini. Cum igitur verificetur satis literæ proprietates, appositæ in Concilio, negando sepulturam decedenti in ipso loco duelli, non oportet huicmodi poenam extendere, ut inflictam quoque illis, qui ex vulnere in duello illato decedunt, licet vivi discesserint à loco conflictus.

RESOL. LXVI.

An, si quis in duello percussus lethaliter, decidat in terram, & signa contritionis ostendat, sed ex defectu Confessarii non fecit confessionem, & mortuus est, possit sepeliri in loco sacro, vel censendum est, quod moriatur excommunicatus, & in peccato publico?

Et quid si moriatur unum, aut alterum diem post duellum?

Et deducitur, quod si quis decedat ex facinoroso actu, si

D 4

tamen

Sup hoc in fine Resol. præterita, &c.

Quæ hic est sup. Res. 52. in principio.

Sup hoc ibi dem, §. Dico secundo. Sup. omnibus casibus seq. in hoc §. supra in Res. 52. in §. per hunc ordinem videndis in §. Dico quarto. Dico quinto. Dico sexto. Dico septimo. Dico decimo. & §. ult. & in alijs eorum annotationum.

Sup hoc ita Res. seq. in fine §. Verum, & inf. in Res. 67. & 68. & in tom. 8. tr. 8. Res. 5 §. ult.